

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Хмельницької області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Хмельницької області в II кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Хмельницької області у II кварталі 2023 року свідчать, що незважаючи на відновлення енергосистеми, поступового поживлення внутрішнього попиту та зміцнення курсу гривні респонденти очікують незмінних обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та **негативно оцінюють майбутній фінансово-економічний стан своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування послабилися, але залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **обсяги виробництва товарів та послуг в Україні на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (як у I кварталі 2023 року) (графік 1). У цілому по Україні – 17.0%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги нижчими темпами:** 60.0% респондентів очікують, що зростання споживчих цін не перевищить 15.0% (у попередньому кварталі – 38.5%), у цілому по Україні – 46.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікує 66.7% респондентів (у попередньому кварталі – 75.0%), у цілому по Україні – 72.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 6.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%). У цілому по Україні – 9.6% (таблиця);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції на внутрішньому ринку вищими темпами:** баланс відповідей – 26.7% (у попередньому кварталі – 7.7%). Водночас очікується, що обсяги реалізації продукції **на зовнішньому ринку залишаться без змін:** баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2023 року – «мінус» 50.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 14.5% і 10.9% відповідно;
- **помітне збільшення обсягу інвестиційних видатків** на виконання будівельних робіт та на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – по 26.7% (у I кварталі 2023 року – «мінус» 27.3% та 7.7% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 2.3% та 4.5% відповідно (таблиця);
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 6.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 3.8%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства, вищими темпами, ніж на товари/послуги власного виробництва:** баланси відповідей – 80.0% та 26.8% відповідно (у попередньому кварталі – 76.9% та 30.8% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину і матеріали, а також ціни на світових ринках (вплив чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 7);
- **прискорення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей – 60.0% (у I кварталі 2023 року – 30.8%). Водночас очікується **зростання витрат на одиницю продукції суттєво нижчими темпами:** баланс відповідей – 21.4% (у попередньому кварталі – 61.5%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також енергоносії (графік 5).

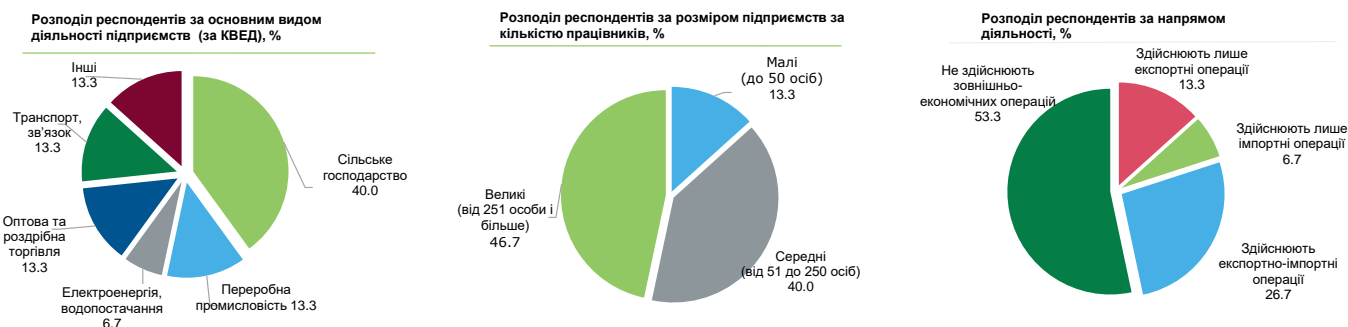
Респонденти очікують, що **потреби підприємств у позикових коштах** найближчим часом **зростуть** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (їх частка знизилася до 33.3%), надають перевагу запозиченням у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

86.7% респондентів області зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках**, у цілому по Україні – 94.9%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

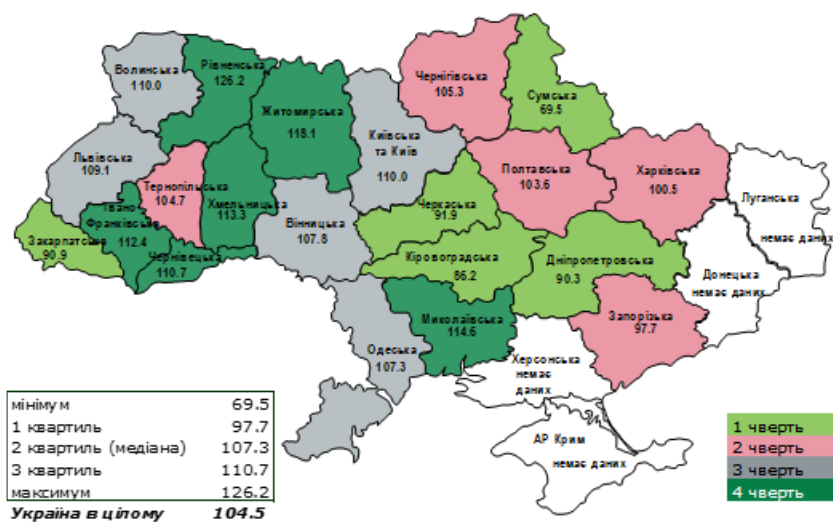
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий:** баланс відповідей – 6.7% (у попередньому кварталі – 15.4%). У цілому по Україні респонденти оцінюють поточний фінансово-економічний стан підприємств як поганий – «мінус» 11.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 20.0% (у I кварталі 2023 року – «мінус» 20.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 13.3% (у попередньому кварталі – 15.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 02–26 травня 2023 року;
- опитано всього 15 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Хмельницької області щодо їх ділової активності (за складовими)

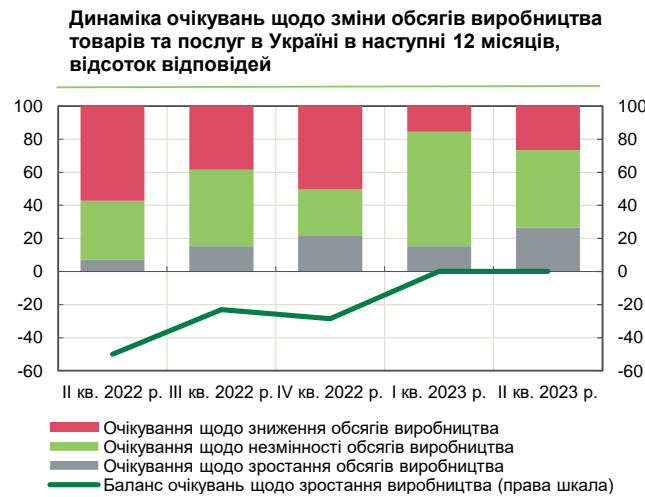
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-21.4	-42.9	-14.3	-8.3	-6.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-23.1	-14.3	7.1	7.7	26.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-57.1	-38.5	7.1	-27.3	26.7
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-69.2	-7.1	7.1	7.7	26.7
кількості працівників	-21.4	-7.1	-14.3	-7.7	-6.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

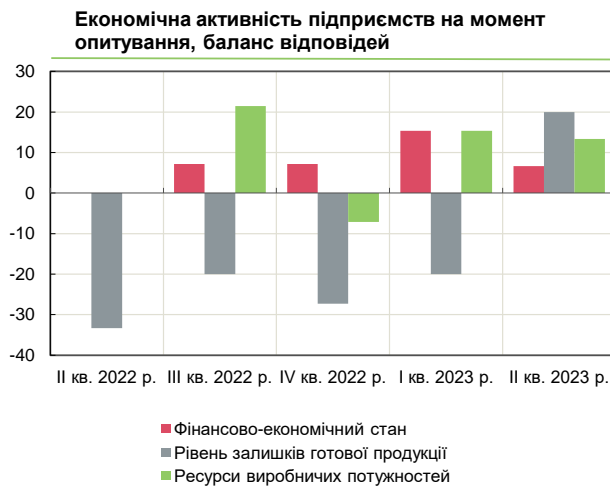
Графік 1

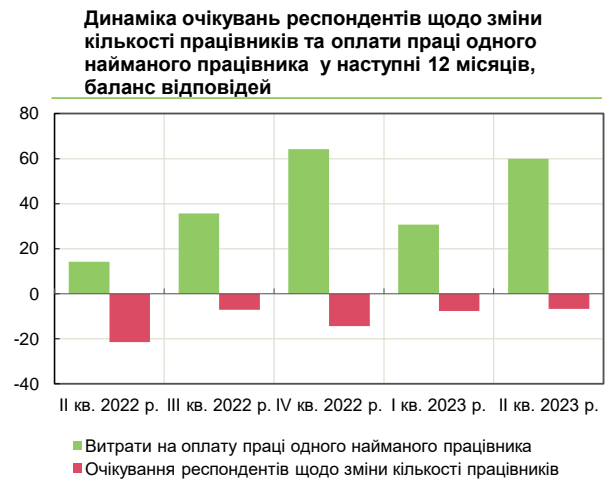
Графік 2

Графік 3

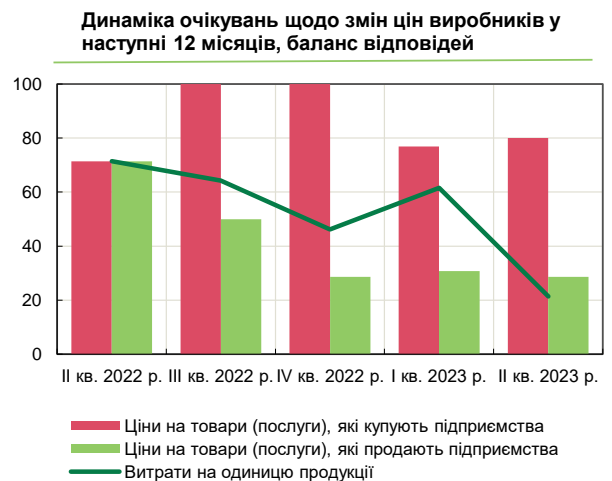
Графік 4

Графік 5

Графік 6

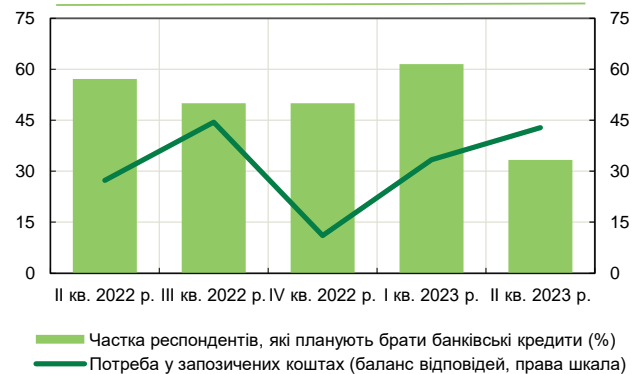
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

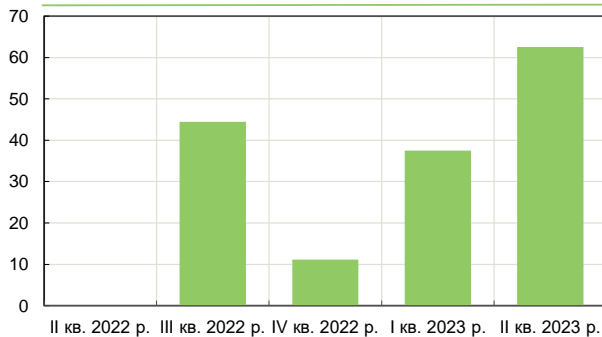
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

